

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felolós szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármán.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Kiderült a Tisza István igazsága.

Az egész politikai konfliktus, mely felzavarta az ország békéjét, a hárszabályrevízió kérdéséből keletkezett. A híres november 18-iki esemény felháborította a kedélyeket és a megbotránkozás okául azt adták, hogy egy hatalmas többség volt a parlamentben, mely megsemmisíteni szándékozott bizonyos jogokat, melyek a parlamenti kisebbséget illették volna meg.

A kisebbség megvádolta a szabadelvű kormányt a nemzet színe előtt. Megvádolta azzal, hogy azért követeli a hárszabályrevíziót, mert az a szándéka, hogy a megnyirbált szólásjog segítségével keresztülvigye:

1. A gazdasági közösségnek tíz évre való meghosszabbítását.
2. A katonai létszámemelést.
3. A kilences bizottság javaslatát.

A nemzet akkor, ennek a három kormánytervnek elkeseredett ellensége volt. Az obstrukció hívei azt hirdették, hogy a gazdasági közösséget többé egy pillanatra sem szabad megújítani, — a katonai létszámemelést csakis a magyar vezényszó ellenében szabad megszavazni, a kilences bizottság javaslatát pedig hazaárulásnak hirdette az obstrukció.

Hiába beszélt gróf Tisza István, hogy Magyarországot békésen, alkotmányosan kormányozni csakis ezen három feltétellel elfogadása és teljesítése mellett lehet, — nem használt semmit. Mikor gróf Tisza István látta, hogy a parlamenti obstrukciót legyőzni nem lehet, nyíltan szembeszállott az erőszakkal és megmondotta, hogy: egyszer, egyetlen egyszer keresztül töröm a törvény korlátját azért, hogy megmentsem Magyarország alkotmányát.

Nem sikerült. Az alkotmány veszedelmebe jutott. A legnagyobb veszedelmebe. Valóságos csoda, hogy avégre romlásból megmenteni lehetett. Ismerjük el, hogy súlyos, igen súlyos sebekből vérzik még ma is és most is csak ott vagyunk, hogy behunyjuk a szemünket és elaltatjuk a lelkiismeretünket: mi pártunkivüliek a békeesség kedvéért, a koalíciós honmentők pedig a hatalom további birtokáért.

A gazdasági közösséget már meghosszabbította a nemzeti kormány tíz évre. A katonai létszámemelés még nem történt meg ugyan, de van helyette már 2 %-os kvótaemelés, eddig sohasem ismert mértékű horvát nemzetiségi és nyelvkérdés, idegen ajku obstrukció a parlamentben és rettenetes bizonytalanság az egész országban.

A kilences bizottság javaslatainak

megvalósítását már senki sem mondja hazaárulásnak az országban, sőt valószínűleg nagy vívmányként fogadnak mindenütt; de aligha tévedünk, midőn azt sejtjük, hogy ezeket a javaslatokat most már megvalósítani nagyon nehéz lesz.

Ilyen előzmények után jut megint napirendre a hárszabályrevízió kérdése. Most már nem azért kell a revízió, hogy annak segítségével lehessen megszavaztatni a katonai létszámemelést, hanem azért, hogy a választói jogkiterjesztést lehessen módosított szabályok alapján letárgyalni.

Nem azért kell a revízió, de arra is fel lehet majd alkalomadtán használni.

A helyzet tehát november 18-ika óta abszolúte semmit sem változott, mert a revízió megint csak kell, és megint csak ugyanazon okok miatt kell, amely okok miatt akkor is kellett. Most azonban nem lesz szűkség arra, hogy erőszakot alkalmazzon a kormány, — ellenkezőleg, minden pártakat előkézenyen följáránlja a hárszabálymódosításokhoz való hozzájárulását.

Ha azonban mégis úgy változnának időközben a körülmények, hogy a módosítás ellen meginduló obstrukciót szabályos tanácskozással legyűrni nem lehet, — a kormány megint csak kénytelen lesz »egyszer, egyetlen egyszer« keresztül törni a törvény korlátait, kénytelen lesz újra erőszakot alkalmazni, —

TÁRCA.

Magister vitae.

— Ledniczky Ipolyról. —

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —

Írta: Spitzer Zoltán.

Munkás életet hervadhatatlan hírívraigából hadd fonjak emlékkoszorút frissen hantolt sírold felébe én is, kit örökifjú lelked egész hevületével megtanítottál a zengetes színmagyar szóra és akit ezért újságírói élete mesteréül vall egy szüntelenül hálás tanítványosod.

Azt hirdtetted hat lustrumnál tovább a haza reményeinek, hogy a történelem az élet mestere, pedig magad voltál az. Kétségbejöttön realis napjainkban fennen lobogtatad az idealizmus zászlaját három évtizedden keresztül és nem engedted, hogy a mai közélet salakja hatalmába kerítse és elhervassza fiatal lelkünk himporát. És ép ezért voltál életünk mestere. Fanatikus hirdetőjévé szegődöttél kozmopolitikus századunkban a honszerelmeknek és tengersok magasztos igéid, szembeállítva az élet prózájával, megmutatták nekünk az arany

középut követendő iránytűjét. Így éltél s így tanítottál élni.

Mint pap és szerzetes — becsülést szerzettél a habitusnak, mely övezett. A Szeretet vallásának jegyében, amennyire fanatikus lelked engedte, tolerans szívvel tekintetted a mások vallásos meggyőződésére és ha elragadott is olykor a saját hitvallásod iránti rajongás heve, tudtál parancsolni szenvedelmes szived indulatainak.

Egészen tisztán emlékszem. A Megváltó küldetéséről szolt épen historiai előadásod és másnap engem szólítottál katedra elé: reprodukálni hívó lelked meggyőző tanítását. Megkérdezted, mi volt a tárgya tegnapi leckékneknek, és mikor elmondottam, hogy a krisztusi tan missziójáról fogok beszélni, kipirultál és határozott hangon dörögted felém:

— Pakkoljon a helyére, nem magának való téma az.

Remegett a hangod. Volt abban indulat is, de úgy éreztem, nem épen rossz indulat az, amely e kitörésre ragadott. Gyereklétszettel talán úgy hittem, hogy féltetted más oltárnál áldozó mivoltomtól hitednek szived szerinti méltóságát, de nem sokára reá magad tettél nekem vallomást róla, hogy kerülni dhajtottad a mást hívó léleknek önmegtágadását. Uri

vonás volt. Hirdetted a krisztusi igét, úgy ahogy kell, — a hívőknek.

Mint professor. Fölkent bajnoka voltál a sovinizmusnak, de sovén magyar lelked azért sohasem feledkezett meg arról, amire vállalkoztál: a történelem tanulságai alapján a tudás és fölvilágosultság terjesztéséről. Megadtad Julius Caesarnak ami az övé, csak honszerző Árpádnak: juttattál dupla érdemet a historია annaleseiben. És ebben a sovinizmusban is bőszeg életfilozofiad volt tanításod rugója. Ihletet lelked megérezte, mint tantorokiel el nap-nap után jobban a magyar közélet ősi hagyományaitól és ellentálló erőt akartál plántálni az ifjuság szívébe a magyar haza visszahódításának küzdelmeire.

Szemenszedett gyöngye a te sovinizmusodnak ez a kis reminiscencia.

Évről-évre, talán épen harmincadszor regélted a magyar vér eredetének érdekes legendáját. Azt a regényes hagyományt, mely arról szól, hogy Hunor és Magyar, *Atterve* a Meotis ingoványiban, reáakadtak Dula alán fejedelem mulatozó leányaira... Tovább nem mondottad. Itt pillanatra, mintha elakadt volna a szavad és harsány hangon szolt felénk a sovén szív önkényes rektifikációja:

— Hamis az kérem, amit Varga Ottó ír.

mert azok az érdekek, melyek a revíziót parancsolják, annyira fontosak, hogy miattuk még az abszolutizmus proklamálásától sem riadt vissza az uralkodó hatalom.

Ugy látszik, hogy ezt a »muszajt« már sokan megértették, de még sokan vagyunk, akik nem értjük és ezért nem lehetetlen hogy a pártok egyhangú véleménye dacára is, igenis szükséges lesz az egyszerű, egyetlen egyszer» elméletére visszaterelni. Szükséges lesz, mert Európában nem volt még eset arra, hogy valamely parlament házszabályait, államszabályait, vagy erőszak nélkül lehetett volna revideálni.

A szólásjog egyébként feltétlenül erősebb korlátozást fog nyerni a mostani revízió által, mint a Dániel-lex által nyert volna, — mert ha a mostani házszabálymódosítás nem lesz a legerősebb klotúr, a legdurvább szajkósár, akkor nem is felel meg annak a célnak, amelyért a kormány megcsinálja. Már pedig most csak célszerű intézmények létesülnek és ezért nagyon félünk, hogy a revízió most olyan lesz, amilyenről Tisza István gróf soha sem mert volna még csak álmodni sem.

Abban a parlamentben, amelyben a nyilvánosságok üldözök, a szólásjogot sem igen respektálják. Félni kell, hogy a szabad véleménynyilvánítás korszaka van letűnőben Magyarországon.

Deák Ferenc unokahuga nyomorban.

— Érdekes felségfolyamodvány. —

Biharmegye székházán nagy feltűnést keltett a héten az a felségfolyamodvány, amely egyetlen szónyi megjegyzés nélkül érkezett vissza a kabinetirodából. A folyamodványt Deák Ferenc unokahuga, Deák néjének, Jozsefának, férjzett nemeskéri Kiss Józsefnek leánya, Ida, küldte Bécsbe. Szövege a következő:

Dehogy is tévedtek el a Meotis ingoványaiiban nomád életet élő véreink... Hát el lehet-e vajjon azt képzélni, hogy magyar ember élje-vedjen bármekkora rengetegben! Szándékosan és céltudatosan kereste föl a két szittyá az alán portát, hogy megvesse alapkövét a magyar családfának.

Akad és akadáhat, aki megmosolyogja ezt a kritikátlan hagyományt is tüzzel-vassal rektifikáló naiv tanítást, de aki hallotta a te fanatikusan hitednek rendületlen argumentálását, aki érezhette a szemedből szóródó szikra hevíző lángját, csak szent csodálkózással emlékszik vissza arra a szenvedelmes fajmagyar érzületre, melyet oly sajnálatosan nélkülözünk ebben a mai kozmopolitikus forogtatagban.

Rajongtál mindenért, ami magyar, gyűlöltél mindent, ami idegen, főleg német.

Sohasem felejtjük el azt sem, ami egyik értekezési vizsgálaton történt. A diák a kuruc-költésről beszélt; arról az olthatatlan, nagy ellenszenvről, amely a kuruc lélek kitérőseiben annyi keserűséggel nyilatkozik meg. Arról, hogy mennyire:

Ne higgy magyar a németnek...
Mert ha ad is nagy levelet,
Mint a kerek köpönyeged,

Felséges császári és apostoli Király!

Legkegyelmesebb Urunk!

A legmelyebb alattvalói hódolattal alól-irott, néhai nagybátyám, Deák Ferenc unokahuga, mint minden vagyon és támasz nélkül maradt szegény árva, ki eddigi budapesti, Kálvin-tér 8. szám alatti lakosomat nem tudtam szegénységem miatt megtartani, kénytelen voltam Székelyhidra költözni. Bátorodom Felséged legmagasabb trónja számolyánál legmelyebb alzáttal eszedzni, miszerint évi negyven korona kegyadományban, melyben már 8 éve részesültem, a folyó évre is részesíteni legkegyelmesebben méltóztatassék.

Legmelyebb alattvalói hódolattal nemeskéri Kiss Ida.

A folyamodás, ugy látszik a kabinetirodában avatatlan kézbe jutott, mert szó nélkül visszaküldötték az alispáni hivatalhoz. Nemeskéri Kiss Ida, Deák unokahuga, Székelyhidon, rokona, dr. Garan János orvos házánál éldegél megörve és megöregedve.

Egy nagyváradi újságíró-kollégánk ez ügyben a következőket jelenti:

Most beszéltem a Székelyhidon lakó Kiss-néval, aki elmondta, hogy azelőtt nővérével, Hildával élt, akit Erzsébet királyné bőkezűen segített. A királyné elhunytával köszöntött rá a szegénység, 13 évvel ezelőtt folyamodott először a kabinetirodához; 300 forintot kért, de a kabinetirodából azt a feleletet kapta, hogy csak husz forintot adnak. Ezt vissza akarta utasítani, de azt mondták neki, amit a király ad, azt el kell fogadni. Apja Zalamegyében, a szénásvölgyi pusztán együtt gazdálkodott Deák Ferencel. Most ötvenhat esztendőssé, botaljáró beteges nő. Nővére Garan János orvosa felesége, annál talált otalmat. Mikor megmondtam neki telefonon, hogy kérésnyét elutasították, sirva fakadt:

— Akkor hát hagyjanak békében — mondotta — nem kérek többet semmit.

Bajától Fiuméig.

A baja—bátaszéki vasut forgalmi és gazdasági előnye.

Egyik fővárosi lap cikkeit ír, mely a baja—bátaszéki hid megnyitását már az ideai tavaszra teszi.

Ez a híradás nem fűdi ugyan egészen a valószínűséget, annyi azonban tény, hogy kormányörökben a legnagyobb sürgősséggel forszirozzák a baja—bátaszéki hidnak és vasutnak mielőbbi forgalomba helyezését.

S pécsetet út olyat rája,
Mint a holdnak karimája:
Nincsen abban semmi virtus,
Verje meg a Jézus Krisztus.

»Ammen, — mondjuk rá kérem — Ammen!« — kiáltott nem kis meglepetésre a jelenoltaknak a tűzben égő Ledniczky.

Politikus is voltál. Tagja minden pártalakulásnak, amelyet az utolsó harminc esztendő főlszínre vetett és részben elsőpört. Talán azért, mert itt is a legnemesebbet kerested. Apponyi volt vezéred a nemzeti pártban, vele tértél a szabadelpvüpart kötelékébe és nemrég Apponyival együtt bontottál 48-as lobogót. Legutóbb teljesen visszavonultál a politikai közéletől. Talán azért, mert szent esküvésedhez híven megmaradtál mindvégig Kossuth Lajos katonájának, vezért pedig nem találtál már ebben a koalíciós hazában.

És végeztél: elkövetkezett read is az élet alkonya... Te nagy funerator, aki évezredek történelmét költötted életre és tettetted el évről-évre, újra meg újra, im' téged is tollára vesz a história. A multé vagy, de dicsőséges munkád tovább él velünk, bennünk, a te tanítványaidban.

Erre vall az alábbi, jó forrásból származó tudósítás:

A hidavatás — írja tudósítónk — tekintettel annak nagy közgazdasági jelentőségére, szokatlanul fényes ünnepek keretében fog lefolytani. Az avatáson, az eddigi proposíciók szerint, a király képviselőletében József főherceg jelenik meg, de ott lesz Frigyes főherceg is, kinek Baranya-megyében levő birtokai szintén e hid felé gravitálnak. A kormány több tagja is jelen lesz a hid megnyitásán, a kereskedelemügyi miniszteriumot pedig Saterényi József államtitkár fogja képviselni, akinek igen nagy része van abban, hogy a hidat forszirozott munkával ily gyorsan fölépítették.

A Duna-hiddal kapcsolatosan a Baja és Bátaszék közötti vasuti vonal építését teljes erővel folytatják. A vonalat építő mérnökök hivatalos jelentése szerint, a dunántúli oldalón a Duna-védgátig, illetve a Pörboly-pusztáig terjedő vonalrészén a munkálatok hetvenöt százaléka elkészült, e ponttól pedig egészen a bátaszéki vasuti állomásig annyira vették a földmunkálatokat, azaz a pályatest fölépítését, hogy a vágányok lerakása még január folyamán kezdetét veheti. Ezzel egyidejűleg a Szekszárd és Bátaszék közötti vasuti vonalat elsőrendű pályává építik át, hogy e különben másodrangú vonalon a bajai Duna-hid felépítése után gyorsvonatok közlekedhessenek.

Az új vasuti hid fontosságáról a következő adatokat vesszük:

A bajai Duna-hid felépítése után közvetlen gyorsvonatok fognak közlekedni Nagyvárad és Fiume között és pedig Békéscsaba, tehát az aradi vonal, Szeged, azaz a temesvári vonal, Szabadka, azaz a zimonyi vonal, Baja, Bátaszék, Zágráb állomások érintésével. E gyorsvonatok segítségével tehát még az erdélyi vármegyék lakói is egyetlen XVI. zónás jeggyel, azaz mindössze husz koronáért juthatnak Fiuméba, holott ma ezért az úrt négyven koronát kell fizetniük, mert kizárólag Budapesten át utazhatnak. A zóna-díj szabás szerint pedig Budapest olyan vasuti csomópont, ahol a vasuti jegyek érvénye az átmenő forgalomban megszakad.

A teheráruszállításra még előnyösebb ez az új vasuti reláció. Egyes viszonylatokban — 250 520 kilométerrel rövidebb utat futnak majd be a kivitelle kerülrő teherárúk, mint eddig. E mellett az Adria-kötelékben olyan közvetlen díjtételek alkothatók, melyek az erdélyi megyék gabonájának exportparitását lehetővé teszik.

A bajai Duna-hid az ötödik vasuti Duna-hid lesz az országban. De már készülöben van a hatodik is, melynek célja az, hogy Érsekújvár és Komárom között létesítsen közvetlen összeköttetést. E célra máris nagyobb tételt állított be a kormány az 1908. évi költségvetésbe, de e hid építését csak akkor kezdehetik meg teljes gőzerővel, ha a bajai Duna-hid már felépült és az ott begyakorolt műszaki munkásszemélyzetet e másik fontos építkezéshez vezényelhetik át.

A két új Duna-hid építése számos fontos közmunkát von maga után. Az előreláthatólag erősen növekvő forgalomra való tekintettel erősebbre építik mindazokat a vasuti vonalakat, melyeknek átmenő forgalmát a most épülő új relációra kívánják áttérteni. Az e címen szükségessé váló közmunkák megállapítása folyamatban van, sőt az építési költségek kiállítását is megkezdik.

H I R E K.

— **A bank millióss bünpörében** a napokban a téves hír járta be a lapokat, mintha az igazságügyminiszter az immár elkészített vádiratot magához fölterjeszténi rendelte volna. Ez a hírszételés — mint lapunknak Szabadkáról jelentik — nem felel meg a valóságnak.

— **Nőegyleti közgyűlés.** A bajai I. kath. nőegylet múlt vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését, mely alkalommal a tisztelt lemondott dr. Hegedűs Aladárné helyébe dr. Koller Imrénént választották a jótékony egyesület elnöké. Aelnökök özv. *Michátsch* Józsefné és dr. *Bernhart* Jánosné lettek. A választmányba titkos szavazás utáni beválasztottak: dr. Beczassy Gyuláné, Urass Ilona, dr. Kléjánecz Györgyné, Tury Mátýásné, Vojnits Máténé, dr. Alföldy Lajosné, Major Károlyné, Kollár Agostonné, Rosenberg Mórné, Devich Alajosné, id. Szutrély Lipótné, dr. Magyarász Jánosné, dr. Nikolausz Béláné, Szaday Kálmáné, dr. Makray Lászlóné, Ertl Józsefné, Latinovich Gyuláné, Bernhart Ernőné, Wunderlich Józsefné és Szupper Mihályné. Gáspár Jánosné és Halász Károlyné póttagokká választották meg. — A közgyűlés elhatározta, hogy Erzsébet királyasszonyunk tragikus halálának tizedik évfordulóját kegyeletes ünnepélyvel fogja megülni.

— **Színházi szezon nélkül.** Ez is lehetséges — a lokális kultúra nagyobb dicőségére — Baján. Jó forrásból vesszük hírt, hogy az idei tavaszi szezon teljesen elmarad. Farkas Ferenc színgazgató sem a Bárány-szálló termébe, sem az ipartestületi terembe nem óhajt bevonulni a tavasszal. A Bárány-szállóban való színjátszást, igen helyesen, közbiztonsági szempontból a főkapitány is ellenzi, az ipartestületi terem szűk befogadóképessége meg a Bárányénál is nagyobb deficitet fenyeget. Így áll a helyi színhely. A színházépítés pedig mind mélyebbre süllyed a tanácskozákos forogtatagába.

— **Bajai ötödik gyógyszertár.** Ötödik patika nyithatása engedélyért adott be kérvényt a város tanácsához Zaich Gyula. A város tanácsa a kérvényt véleményezés céljából kiadta az egészségügyi bizottságnak.

— **Ledniczky Ipoly halála.** Érzékeny vesztése volt a héten a bajai cisztercita rendházának és a közoktatásügyi bizottság elnökének is a közoktatásügyi bizottság elnökét. *Ledniczky* Ipoly tanár, ki három évtizednél tovább volt professzora a magyar történelemnek, hosszas, kínos betegség után kedvre virradó hajnalban örökre elpihent. A nagy tudású tanárember, ki maga volt a megtestesült szovinizmus, 32 éven át, tanította a hazai történelmet a középiskolai ifjúságot és ebből a derékas munkából közel tizenöt esztendő jutott a bajai fiatalság javára. A katedrán kívül, Baja város közeletében is jutott szerep *Ledniczky* Ipolynak. Agilis tanár, majd egyik aelnöke volt a helybeli függetlenségi pártnak és mint politikai szónok, előadásának meggyőző erejével és lelkesítő moralával nagy szolgálatokat tett e pártnak. Színezéses szervezete alig egy évvel ezelőtt roskadt meg. Szembaja támadt, majd veséjét konstatáltak, úgy, hogy az ideit tanévet már meg sem kezdhette. Fok-rol-fokra fogyott ereje, míg végre kedden, 59 éves korában meghalt. Temetése, Baja város oszlatlan társadalmának részvéte mellett, csütörtökön délelőtt ment végbe. A ravatalt bajai és a távolból összesereglett szervezettsései, Baja város tisztikara — élén a főispánnal — az összes hitfelekezettek képviselői és sok-sok közönség állotta körül. Kopersóját a koszorúk egész serege fődte. Ott volt a régi tanítványok babérkoszorúja is, *Ledniczky* Ipoly hervadtatlan érdemeinek legméltóbb kifejezésénél.

— **Az ipartestületi egyenetlenség epilogusa.** A bajai ipartestület elégedetlen elemei a tavaly, február 24-én tartott évi rendes közgyűlésen valóságos obstrukciót rendeztek. Az egyre szenvedélyesebbé váló lármának Wilhelm József és ötven társa vetett véget azzal, hogy indítványt nyújtottak be, melynek folytán a közgyűlés az elnöki jelentést és a költségvetést elfogadta. Hanak Géza és Osztrics Gyula ezt a határozatot megappellálta. Fellebbezésü-

ket a rendőrkapitány is, a városi tanács is elutasította, s így a közgyűlési határozat jogerős.

— **Eljegyzési hír.** *Rosenberg* Mátýás kunbajai földbírtokos, *Rosenberg* Jakab, a Bajavidéki Takarékpénztár r. t. aelnökének fia, jegyet váltott *Grünwald* Lenkével, *Grünwald* Lajos daruvári földbírtokos gyámleányával.

— **A bajai medikus szerelme.** A budapesti büntetőbíróház a héten ítélkezett *Kohrböck* József bajai származású szigorló orvos ügyében, aki a nyáron Budán kedvesét *Baranyai* Dudas Marikát, egy feltűnő szépségű színőrnővendéket, moriummal megölte és aztán revolverrel a saját mellébe lött. A leány meghalt, de a szigorló orvos életben maradt. A bíróság a szigorló orvost 3 hónapi fogházra ítélte.

— **Ismét egy érdekes bajai adóügy.** A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésében az a kérdés merült föl: adóköteles-e a ciszterciák bajai rendháza és ha igen, kit terhel az adófizetési kötelezettség. A dolog hisztórikuma ez: a régben adómentes cisztercita rendházra Győrffy volt zombori kir. pénzügyigazgató vetett ki először házasztályadót. Ezt az adót a tanulmány-alap fizette, mint amelynek tulajdonát a ciszterciák által lakott palota képezi. A tanulmány-alap által fizetett adót a pénzügyminiszter visszautalványozta, a törvény t. i. azt mondja, hogy a szerzetesek és a tanítással foglalkozó szerzetesek az általuk lakott lakrészekért házasztályadót nem tartoznak fizetni. Kérdés már most, hogy voltaképpen ki tartozik az adót megfizetni? A cisztercita rend, akinek lakhatási joga van, vagy a tanulmány-alap, a tényleges tulajdonos? A közigazgatási bizottság dr. Fehér János indítványára úgy döntött, hogy az adót a tanulmány-alap tartozik fizetni. Másik kérdés, hogy milyen lakrészek után kell fizetni? Az minden kétségen felül áll és nem is vitatja senki, hogy a tanárok által lakott szobák után nem kell semmi esetre sem fizetni. Kérdés tárgya az, hogy az ebédől, társalkodó, vendégszobák és cseledtlakások után kell-e fizetni. Dacára annak, hogy miniszteri rendelet szabályozza azt, hogy vendégszobák után adó fizetendő, a mi nézzünk az, hogy ez sem tartozik adó alá. A törvény nem írja körül, hogy hány szobát lakhat egy-egy tanár. Így lehetne minden szerzetesnek külön háló-, ebéd-, vendég és cseledtszobája. Ha úgy volna, semmi esetre sem kellene egy-egynek fizetnie. Már pedig, ha az egyesnek nem kell fizetnie adót, akkor a közösen birt szobák sem róhatók meg adóval. Ez legalább is logikus.

— **Elhalasztott Kiss József-estély.** A bajai kereskedő ifjak egyletének január 25-ére tervezett Kiss József-estélyét, Kiss József közbéjött gyöngékedése miatt elhalasztották. Az estélyt február második, vagy harmadik szombatján fogják megtartani.

— **A bajai szintársulat Mohácson.** A mohácsi színpártoló egyesület által kiirt pályázatra csakis Farkas Ferenc dr. baja — szabadkai színgazgató jelentkezett az egyhavi színi időnyre, akinek ki is adják a mohácsi nyári színtört, mely elsőrangú társulatnak 4 hétre tisztességes megélhetést biztosít.

— **A pofon bére.** Ma egy sovány, subába burkolódzó szállási atyafi kopogtat a büntető-járásbíró ajtaján.

— **A pénzémér gyűlötem tiktetes ur** — mondja.

— **Miféle pénzédért?**
— **Hát a Fazék Márton pofona ügyében.** Mondta a Fazék felesége, hogy már tegnap megfizették az őt forintot, mert kigyűnt a vrehajót.

A bíró most már megértette, miről van szó. A vékony kis embert lelpofozta *Fazék* Márton s minthogy ő maga nem mert elégtételt venni ezért a szálláson is becsületéért inzulterés, a bíróságnál keresett elégtételt. A bíró el is ítélte *Fazék* Mártont 10 korona pénzbüntetésre. Ezért jött most a felpres, kinek a bíró megmagyarázta, hogy az a tíz korona amit *Fazék* Márton fizetett nem az övé, hanem az államé.

A subás magyar hallgatja a magyarázatot. Mikor a bíró befejezte, megszólal ő is:

— **No, ez is turcsa** — mondja — **engem vágnak pofon és az állam kapja meg a bérit. Aztán busan, lehajtott fővel távozt.**

— **Cisztercita egyetemi tanár.** *Greksa* Kázmér dr.-t, cisztercitat, a zágrábi egyetemen a magyar nyelv és irodalom rendkívüli tanárát Öfelsége december 28-án a zágrábi *Ferenc József* egyetem rendes tanárává nevezte ki.

— **Plébános installáció Garán.** *Bászler* Istvánt, az új garai plébánost január hó 21-én íktaják hivatalába Gara község előjárósága és a bajai járási papság ez alkalommal a szokásos installációs ünnepélyeket rendezi.

— **Tiszai áthidalás.** Ismeretes olvasónk előtt az a küzdelem, amely Óbecse és Tittel között a Tisza áthidalása érdekében folyik. Mindkét község szenvedélyes harcot folytat a maga igazért. Kapacitál, deputációk. A miniszter a kérdésben még nem döntött. Legutóbb f. hó 8-án volt a kereskedelmi miniszterteremben Stettina miniszteri tanácsos elnökével anélkül a Tiszának Tittelnél leendő áthidalása érdekében amelyen az érdekeltek is megjelentek. Végleges megállapodásra nem jutottak. A kormány álláspontja ezidőszert, hogy úgy Panceva, mint Nagybecskerek felől legyen vasúti csatlakozás. A tárgyalásokból ítélve, következtetjük, hogy a titelleknek Óbecsével szemben nagyobbak a kálitásai, hogy a Tisza áthidalását megkapják.

— **Közgyűlés.** A bajai 48/49-es honvédségi bizottság f. hó 19-én délután 2 órakor tartja az ipartestületi helyiségében évi rendes közgyűlést, amely alkalommal az 1907. évben befolyt adományoknak és havi segélyösszegeknek szétosztásáról is beszámol.

— **Bácsmegeye közgyűlése.** Bácsbodrog vármegye a héten tartotta rendes közgyűlését, *Fernbach* Károly főispán elnökelete alatt. A közgyűlés többek között jóváhagyta Bácskertes, Csátalja és Vepörd községeknél a létesítendő helyi érdekű vasutak építéséhez megajánlott pénzbeli hozzájárulásait.

— **Porcellán — üveg. Hüttl Tivadar, Budapest, V., Derotya-utca 14. és cs. kir. udv. szállító,** porcellángyáros legújabb képes árjegyzékét kívánata ingyen és bérmentve küldi. Bel- és külföldi porcellán, üveg és angol fayencek. Legnagyobb választék étkező-, kávé-, teás- és mosdókészletekben, valamint használati és dísz tárgyakban. Teljes kelengyék. Saját porcellángyár Budapestben. Olcsó árak.

— **Elromlott árteri kut.** A város a múlt hónapban ártit az országos vízellátási igazgatósághoz a Kőlcsei-utcai árteri kut többszörös elromlása tárgyában. A megkeresett igazgató az árteri kut folytonos vízcsökkenését abban látja, hogy a finomabb homokréteg mélységében az átrozódásodott csőfalon iszap ömlött a furásba. Egyébként annak a véleményének ad kifejezést, hogy a vízmizériák csakis modern vízvezeték építésével oldhatók meg.

— **A legszerencsésebb magyar város.** Minden tekintetben *Szabadkát* nevezhetjük a szerencsésebb magyar városnak. Milliókat vesz be földje eladásáról, hogy csomó pénzt kap megterítve a negyvenes évek elejéről elő elszállásolását, másfél millió koronás városzáhat építhet a magából, kölcsön és adósság nélkül, jövedelmei folyton fölözökön, pótadóját leszállíthatja, van pénze mindenre és mig minden város mindenféle iskolájára lényeges összegeket ráfizet, legyen az bármilyen természetű iskola, *Szabadkának földműves iskolája* van, mely a múlt esztendőben 64.000 korona költséget igényelt és ezzel szemben az iskola bevétele 87.769 koronát ért el, így *Szabadka* városának ezen mindenképen hasznos iskolából még 23.759 koronás tiszta haszna volt. Ezt se tudja még más város elérni. Ezenkívül még azt is látjuk, hogy a vasuti beruházásoknál, melyek most kúszkóznak, több millió jut *Szabadkának*, ahol most olyan pályaudvar fognak építeni, mint amilyen vidéken csakis Győrött található. *Szabadka* forgalma, mely ezidig is jelentékeny volt, még lényegesen emelkedni fog a bajai áthidalás révén és ez teszi szükségessé a szabadkai pályaudvar nagyarányú kibővítését, illetőleg újabb való felépítését, melyhez tavasszal már hozzá is kezdenek.

— **A bajai hid egykori konkurrensa is épül.** F. hó 17-én Gombosnál, 18-án pedig Erdőd mellett tartották meg a komplexkedés kiküszöbölése céljából létesítendő dunai

vasuti hid politikai bejárását, melyen a hatóságok és az érdekeltség Ehrenhöfer Aladár min. tan. vezetés alatt vett részt. Ugy Gombos, mint Erdőd állomásnál a vasuti testet 3 méterrel emelni fogják és mindkét helyen új állomási épületeket emelnek, míg a jelenlegi állomási épületeket lakóházakká alakítják át. A hid maga hatalmas alkotás lesz. Hossza 640 méter és 80 méter távolságban 8 pillérre állmaznak. A átalakítási és hidepítési költségek meghaladják a 10 millió koronát, melyek a régebbi máv. beruházási költségek nyerneket fedeztet. Előzetes próbafurások a legjobb eredménnyel jártak, úgy hogy a hid építésének technikai akadályai sincsenek. Az építési munkálatokat tavasszal már megkezdik.

— **Uj helyiérdekű vasutak.** A képviselőház közlekedési bizottsága szombaton tárgyalta a szabadka—gombos—palánkai h. é. vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot és azt beható eszmecsere után új általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

— **A szintársulat gyászja.** Markovits Lajos, a bajai szintársulat kellekése, hosszas szenvedés után meghalt. Temetése pénteken délután volt. A halálesetről a szintársulat külön gyászjelentést adott ki.

— **Szabadliceum.** A helybeli kereskedelmi egyesületben az e heti csütörtöki szabad-élőadást Lengyel Manó izz. hitk. jegyző és hírlapíró látta el. Dobsiná és Aggtelek romantikus szépségeinől beszélt érdekesen és oktatva. A legközelebbi hetek egyik csütörtök-estjén Spitzer Zoltán szerkesztő-kollegánk tart felőlvénást a kereskedőknek szükséges jogi tudnivalókról.

— **Katasztrófa a baja—szabadkai vonalon.** Megrendítő szerencsétlenség történt szerdán este a bácsbokodi vasúti állomáson. Amikor az esti vonat a bácsbokodi vasúti állomásra befutott, Szép Mihály váltóór segédkezett a kocsi tolatásánál és összekapcsolásánál. Szép Mihály, amikor az utolsó kocsi is bekapcsolta, ki akart bujni a kocsiak közül. Szerencsétlenségére a talaj sikos volt, megcsuszott és elesett. Ebben a pillanatban megindult a vonat és a kocsi kerekei végig rogtak a szerencsétlen ember vállán. A borzasztó mód őszerecsont embert rögtön ápolás alá vették, de hiába. Szép Mihály váltóór reggelre meghalt.

Pikáns akták.

— Valóperek statisztikája. —

Abban a jelentésben, amelyet a kormány az ország 1906. évi közállapotairól tett közzé, érdekes és minden hivatalos számadás dacára is pikáns fejezet az, amelyik a valóperekéről szól. Érdekes és megkapó ez a kimutatás, amelyben az igazságügyi minisztérium statisztikai adataitól szerint osztályoz és csoportosított annyi tragédiát, drámát, szerencsétlen azonban középfajú színművet és vígjátékot is.

Igy mindenekelőtt megtudjuk, hogy az 1906-ik évben 5915 házassági pert intéztek el a törvényszékek, ami gyarapodást mutat az előbbi 1905-ik évvel szemben, amikor a valóperek száma csak 5691 volt. A haladás tehát ezen a téren sem állt meg. Természetes, hogy nem mindegyik valóper végződött a házasság felbontásával. Ez a szerencse csak 3827 valói akaró házaspárt ért. A többi perben a végzet hoztak, míg egy házasság akadt olyan is, amelyet csak az ágytól és asztaltól elválasztó ítélet mondott ki. Az ágytól és asztaltól való elválás azonban egyáltalán nem ut a végleges elváláshoz. A kimutatásból kitűnik ugyanis, hogy 1906-ban 144 házaspár, akit ágytól és asztaltól elválasztottak, a törvényes három havi határidő után nem kérték újra a házasság végleges felbontását, ami által házasságuk újból érvényes lett. Ezeknek a három hónap tehát nem a separációhoz vezetett, csak intermezzo volt, amelyen túl egy házassági másodvirágzás következett be.

A valói akaró őrjási zöme a városi lakosságból kerül ki. Ez érthető is. A városban több a kísértés, inkább akad személy vagy ok, akit vagy amiért valói lehet, mint a falun,

ahol ritkábbak a házassági drámák és ha vannak is, azok csendeselek. Elszikkadnak, maguktól szűnnek meg, vagy egy életen át is tartanak, de válópörhöz azért ritkán vezetnek.

A valói akaró elriasztására alkalmas a statisztikai kimutatásnak az a része, amely a valóperek tartamáról szól. Ebből a kimutatásból kitűnik, hogy egy évnél rövidebb idő alatt a pereknek mindössze 344 százaléka nyert befejezést. 1—2 évig a perek 39.4 százaléka tartott, 2—3 évig 19.2 százaléka, a többi per azonban három évnel is tovább húzódtott, sőt 41 esetben a per tartama az öt évet is túlhaladta. A minisztérium kimutatásában ezt a részt nagyon is kidomborította. Alighanem azért, hogy a valói szándékokat kedvet elvegye. De ez a szándék aligha fog sikerrel járni. Az emberek még mindig szívesebben szenvednek el egy hároméves válópört, mint egy nekik ellenszenves életfogytiglani házasságot és e borzalmas statisztika, azt hisszük, nem annyira a valói, mint inkább a — nőstini szándékokra lesz elriasztó hatással.

A felbontott házasságok 55 százaléka meddő volt. A kimutatásban ebből azt a következtetést vonják le, hogy a meddőség volt egyuttal a válásra szolgáló ok is. Ez lehet, de még valószínűbb, hogy sok más szerencsétlen házasság csak éppen a gyermekre való tekintettel nem végződött válóperrel. Nőtársi díjat mindössze száz esetben mondtak ki a bíróság, ebből is ötvenöt esetben havi husz koronán aluli összegben. Ez azonban még korántsem jelent annyit, hogy a válás olcsó multság, hanem csak azt jelenti, hogy a vagyonjogi kérdések e per mentéskor gyorsítása érdekében legtöbbször peren kívül rendeztetnek.

A legtöbb házasságot persze hűtlen elhagyás alapján bontották fel. Ez volt a válókok kétharmadrésze, míg ítéletileg konstatait házasságtörés csak 17 volt. Hogy hányat nem konstataitak ítéletileg, arról persze nem regél a kimutatás. Hét esetben — tehát elenyészően csekély számban — a házassági törvény 54. szakasza c) pontja (a házassági tartozás teljesítésére való képtelenség) mondták ki érvénytelennek a házasságot.

Nem dicsékedhetnek a magyar hölgyek a statisztika ama részével, amelyik arról számol be, hogy a házasságot felbontó ítéletben kit mondták ki vétkesnek. E szerint 2121 ítélet a feleséget mondta ki vétkesnek, míg a férjét csak 1611 ítélet találta annak, 85 esetben mindkét fél hibájából bontották fel a házasságot, 10 esetben pedig az adatokból nem tűnt ki, hogy melyik fél volt vétkes, ami nyilván azt jelenti, hogy mindketten azok voltak.

A kormány nemzetiségek szerint is osztályozza a válópörök számát. Ebben a kimutatásban a magyar faj vezet. Nemcsak abszolút, de relatív számarányban is. Amíg ugyanis a házasságot 160 felek közül csak 54 százalék tartozik a magyar fajhoz, addig az elváltak közül 71 százalék tiszta magyar. Ez természetes is. A válópörök sokkal gyakoribbak az intelligencia, mint a tudatlan nép körében.

Segédszerkesztő: SPITZER ZOLTÁN.

Nyilttér.)*

Kitűnően megvéd a

MATTONI/FELE

GISSHÜBLER

Normaleses égetvényes

SAVANYUVIZ

A dugó agézésé

sokféle infectiosus
hajtól; a pusztá
gránitsziklából
fakad.

Több epidemiánál fényesen bevált.

*) Az e rovatban közöltéktől nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

1629/1908. kig. szám.

Árverési hirdetmény.

Baja város tulajdonat képező közlegelőknél való legeltetésért megállapított legeltetési díjak szedési jogának három évre leendő haszonbérbeadása végett a városi gazdasági hivatalnál folyó évi január hó 25-én d. u. 4 órakor árverés esetleg árjeltes fog tartatni alulirotnál betekinhető feltételek mellett.

Baja, 1908. január hó 17.

Weisz Nándor,
tanácsnok.

TANITÓK ÉS MAGÁNHIVATALNOKOK

egy előkelő életbiztosító részv. társaság helyi képviseletének átvétele által igen tekintélyes mellékjövedelemre tehetnek szert. Ajánlatok »B. R. Mellékjövedelem« jelige alatt Győri és Nagy hirdetési irodájába, Budapest, Magyar-utca 8. címzendők.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el.

Kapható Baján: Gyarmati Emil, dr. Makray László, dr. Stauróczy Lajos gyógytáráiban.

Egy jó

zongora eladó

HÁRS RICHÁRDNÁL

Bajazsentistván.

780/1908. kig. szám.

Hirdetmény.

A vadászatról szóló 1883. XX. t.-c. 2-ik §-a 3. pontja szerint az egy tagban legalább 50 holdat tevő 1600 □-lletel számított földbirtokok tulajdonosai összefüggésben levő földjeikre nézve a vadászati jog gyakorlására egyesülhetnek, amennyiben az egyesített területek a 200 holdat — 1600 □-lletel számítva — megütik.

Ugyanezen törvény 3 §-a szerint a 2-ik §. alá nem tartozó földbirtokokon és a községek tulajdonát képező területeken, az utóbbiak terjedelmére való tekintet nélkül, a vadászati jogot az azon egy határbeli földbirtokokok a községgel együtt legalább is 6 évi tartamra bérbe adni kötelesek; az évi tiszta jövedelem a tulajdonosokat birtokaránylag illeti. Ha az arányi módon nem lenne megállapítható, az egész jövedelem a községet illeti, mely azt közigazgatási célokra fordítani köteles.

A város határában gyakorlandó vadászati jog bérlete t. é. július hó végén lejár, ezen jog újbóli beérdecása vált szükségessé.

Felhívtnak emneffogva mindazok, kik a hivatkozott 1883. XX. t.-c. 2-ik és 3-ik §-aiban biztosított jogaikkal élni kívánnak, hogy f. é. február hó 20-ik napján délelőtt 9 óra-ig ebbeli igényeik bejelentése s illetőleg a bérleti feltételek megállapítása végett a városi gazdasági hivatalban annyival is inkább jelentkezzenek, mert különben a bérbeadandó vadászati terület és a bérleti feltételek törvényadta igényeikre való tekintet nélkül fognak megállapíttatni.

Baja, 1908. január hó 18-ik napján.

Weisz Nándor,
tanácsnok.

1629/1908. kig. sz.

Felhívás.

Baja város törvényhatósági bizottságának 21941/907. kig. — 226. közgy. számú határozata folytán felhívtnak mindazon jószágirtó bajai lakosok, kik jószágaikat a városi közlegelőkre kihajtják, hogy a közlegelők jobb értékesítése iránt a törvh. bizottság elé terjesztett indítvány folytán a közlegelők mikénti használata és értékesítése kérdésében véleményük meghallgatása végett a „Bárány” vendéglő emeleti nagytermében folyó január hó 23-án délután 2 óra-ig jelentkezzenek.

Baja, 1908. január 17-én.

Weisz Nándor
tanácsnok.

Csinos kivitelű

n é v j e g y e k
rendelhetők lapunk kiadóhivatalában.

380/1908. kig. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter ur 1908. évre a város törvényhatósága területén találtatott összes állományának egy a teherhordó állatoknak (őszvédek és őszvérszamaraknak), nemkülönben az összes kocsi és szekereknek, valamint a személyszállító- és teherautobusok, az uti mozdonyok, szántó mozdonyok, önműködő mozdonyok- és utcahengereknek összeírását elrendelvé, az 1873. évi XX. t.-c. végrehajtása iránt kibocsátott „Utastás” 3. §-a értelmében felhívja a tanács a város lakosságát, hogy mindenki a város területén birtokában lévő lovakat és teherhordó állatokat (őszvéreket, őszvérszamarakat), egy nemkülönben kocsijait, szekereit, valamint személyszállító- és teherautobusjait, uti mozdonyait, szántó mozdonyait, önműködő mozdonyait és utcahengereit az összeírással megbízott Trszkity Ferenc városi végrehajtónál (székház, emelet 16. szám alatt) **folyó 6. február hó 10-ig** a törvényes következmények terhe alatt jelentse be, egy nemkülönben jelentse be azon változást is, mely az 1906. évi május hó 28. és 29. napjain fogantatott loostályozás alkalmával elővezetett és osztályozott, valamint az 1907. évi összeírás iránt lovak és teherhordó állatai állományában időközött felmerült.

A lovak és teherhordó állatok bejelentéséhez a hivatkozott „Utastás”-ban előírt bejelentési lap használandó, melyet az összeírással megbízott városi tisztviselő fog a jelentkezők rendelkezésére bocsátani.

A motorkocsik (autobusok), stb. összeírásának megkönnyítése céljából minden birtokosnak az előírt minta szerint kimutatás fog kezbesíttetni, aki azt pontosan kitölteni és az összeírással megbízott városi tisztviselőnek visszaadogatni tartozik.

Mindazok, kik lovaikat vagy teherhordó állataikat, a kitűzött határidő alatt nem jelentik be, minden lov vagy teherhordó állat után 20 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők és utólagos bejelentésre kötelezendők. A bejelentés alól felvannak mentve:

- Az Ő Felsége és a felséges uralkodóház tagjainak udvartartására szolgáló lovak;
- az állami lötenyészintézetek lovak;
- a katonai igazgatás lovak és a tényleg szolgáló katonatiszteknek azon saját lovak, melyekre szolgálattal ellátásában szükségük van;
- a nemzetközi szerződések szerint felmentett lovak.

A kocsi, szekerek, motorkocsik (autobusok, stb.) bejelentése és összeírása alól csak 1. az Ő Felsége és a felséges uralkodóház udvartartásához tartozó és

2. a nemzetközi szerződések szerint területenkívüliséget élvező egyének járművei mentesek.

Kelt Baja város tanácsának 1908. évi január hó 15. napján tartott üléséből.

Polgármester helyett
Erdélyi Gyula
főjegyző.

**A Liniment, Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiónak bizonyított háziájszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult küszvényél, oszónál és meghűlésekénél, bedörzsölés-képpen használva.

Flygelmentés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K140 és K2- és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerész-nél, Budapest.

Dr Richter gyógyszerüzere
az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi székföldés.

MÓTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motorvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30.

Ajánlja egy csepélési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas, legegyszerűbb benzinkomobijait, melyek V., Váci-ut 30. sz. alatti gyárában bármikor

üzemben megtekinthetők.

Üzemzavarok kizárva!

Rendkívül csekély benzinfogyasztás!

Arjegyzők ingyen!

200 drb elismerő levél a Magyarországon üzemben levő motorokról!

Teljes jótállás

kifogástalan

üzemért!!

Bámulatos egyszerű szerkezet!

13-14 éves flu is kezelheti!!!

Olcsó árak részletfizetésre!

Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja! 1904. St. Louis Grand Prix.

Legyen mindennapi italod!

Természetes hydrocarbonatos ásványvíz forrás, mely szénsavval telítettek. Az emésztést elősegítő pompás asztali ital.

Főraktár Baja és vidéke részére:

Stampfl Jenő fűszerkereskedő cégnél **Baja.**

Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvíz legelőnyösebb árakon kaphatók. **Telefó 81. sz.**

A Kristály ásványvíz árai: 1/2 liter 34 fill. 1 liter 44 fill. 1 1/2 liter 54 fill.

Üresüvegek visszavételnek: 1/2 literes 12 fillér. 1 literes 16 fillér. 1 1/2 literes 20 fillérért.

A m. kir. államvasutak MENETRENDJE.

Érvényes 1907. október hó 1-től.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7:22 órákor és délután 1:15 órákor.

Zomborból Ujvidékre reggel 2:25 és 6:51 órákor és délután 3:51 órákor.

Ujvidékről Zomborba reggel 2:30 és 7:51 órákor és délután 1:30 órákor.

Zomborból Bajára reggel 6:45 órákor, délután 12:57 és 4:23 órákor.

Ujvidékről Títelre reggel 6:37 és délután 5:10 órákor.

Títelről Ujvidékre reggel 3:32 és délután 1 órákor.

Hegyes—Feketehegyről Palánkára reggel 6:59 délután 3:03 és 7:47 órákor.

Palánkáról Hegyes—Feketehegyre reggel 3, 8:18 és délután 2:35 órákor.

Szabadtól Óbecsére reggel 4:40 és délután 1:32 órákor.

Óbecséről Szabadtól reggel 4:10 és délután 1:19 órákor.

Szabadtól Zomborba reggel 5 órákor, 10:25, délután 2:02, 6:50 (gyors) és 7 órákor.

Zomborból Szabadtól reggel 4:40, 8:35 (gyors) 11:30, 3:56 és délután 8:51 órákor.

Szabadtól Bajára reggel 4:50, 10:30, délután 1:47 és 7:05 órákor.

Bajáról Szabadtól reggel 7:17, 10:40 délután 4:12 és 7:52 órákor.

Óbecséről Ujvidékre reggel 4:50 9:45 és délután 4:25 órákor.

Ujvidékről Óbecsére reggel 4:17, 9:15 és délután 5 órákor.

Budapestről Bajára reggel 7 (gyors) 7:15 és délután 1:55, 3:20 (gyors) 10:10 órákor.

Szabadtól Budapestre reggel 5:05, 9:51 (gyors) 1:52, 6:37 (gyors) és 11:50 órákor.

Halasról Bácsalmásra reggel 3:50, délután 12:05 és 6 órákor.

Bácsalmásról Halasra reggel 3:51, déli 12 és délután 8:10 órákor.

Bácsalmásról Regőcőre reggel 6:16 délután 3 és 8:12 órákor.

Regőcőről Bácsalmásra reggel 3:35, 9:49 és délután 5:56 órákor.

Szabadtól Ujvidékre reggel 5, 10:30 délután 1:27, 4:15 és 6:48 (gyors) órákor.

Ujvidékről Szabadtól reggel 4:30, 7:56 (gyors) 10:42, d. u. 4:29 (gyors) 7:46 órákor.

Szabadtól Szegedre reggel 6 és 9:44 órákor, délután 1:47, 6:55, 9:10, 11:05 órákor.

Szegedről Szabadtól reggel 3:05, 7:48 és 11:30, délután 4:55, 6:30, 3:10, 8:15 órákor.

VILÁGSZERTE HIRES A BORSZÉKI GYÓGY-FÜRDŐ.

A „FÖKUT“ vize a legkellemesebb italu, legzésvadusabb üdítő ásványvíz, ugy magában, mint borral és gyümölcs szörpökkel vegyítve.

A „KOSSUTH-KUT“ vize kitűnő összetételű alkalikus vasas savanyúvíz, gazdag vas és mésztartalmánál fogva igen jó hatással van a vérszegénység minden neménél, továbbá az angolkór és görvélykórnál.

„BOLDIZSAR-KUTI“ gyógyborviz nemcsak kiválóan üdítő élvezeti víz, de kitűnő sikerrel használják a vese-, húgyhólyag-, köszvény bántalmak ellen, a légző- és emésztőszervek hurutainál, vizeleti nehézségeknél megakadályozza húgyhomok lerakódását.

NAGY LITHIUM TARTALMU. HÚGYHAJTÓ HATÁS. SZÉNSAVDUS. CSIRAMENTES.

Utolsó vasuti állomás Dóda. Posta, távirat és telefon helyben. Kapható minden nagyobb fűszer- és csemege üzletben vendéglőben.

A borszéki gyógyborviz főraktára Baja és vidéke részére: áron kaphatók.

STAMPFL JENŐ

cégnél. Ugyisint minden bel- és külföldi ásványvizek legelőnyösebb Telefon 81. szám.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi
iparkitiltáson

aranyéremmel
kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.

A „BAJAI HIRLAP“ kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-,
dizsművek-, ifjúsági iratok-, képes
könyvek-, imakönyvek, mindennemű
tan- és segédkönyvek-, térképek-,
földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajz-
papirok, író- és rajz-
szerek, vonalzott üzleti
könyvek nagy választ-
ékban a legjutányosabb
áron beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi
hirlapokra és folyóiratokra
előfizetések az eredeti
áron elfogadottnak.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésesen állít elő
műveket, folyóiratokat, béli- és la-
kodalmi meghívókat, eljegyzési kár-
tyákat, névjegyeket, számlákat,
levélpapirokat, levélbori-
tékokat, körleveleket,
gyászjelentéseket, árjegy-
zékeket, falragaszokat, stb.
fekete és színes nyomással.

Nagy raktár községi, köz-
igazgatási, ügyvédi és
egyházi nyomtatványokból
Bármilyen könyvnyomda-
munkák a legolcsóbb
áron vétenek fel.

Könyvkötészetem

Dizsművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és díszes bekötésére,
továbbá

képek-
keretek, (Passepartouts)
írólajzatok, stb.

előállítására van berendezve.